

Retningslinjer for arbeid med åpenhetsloven i Siso Energi

1. Innledning

Fra 1. juli 2022 gjelder Åpenhetsloven - *Lov om virksomheters åpenhet og arbeid med grunnleggende menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold*. Lovens formål er å fremme virksomheters respekt for grunnleggende menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold, og sikre allmenheten tilgang til informasjon om hvordan virksomheter håndterer negative konsekvenser knyttet til dette.

FNs bærekraftsmål er retningsgivende for det samlede arbeidet med bærekraftig utvikling og samfunnsansvar. Siso Energi er bevisst sitt ansvar og legger bærekraft til grunn for alt vi gjør. Åpenhetsloven er en del av vårt arbeid med sosial bærekraft. Siso Energi motsetter seg moderne slaveri og enhver form for brudd på grunnleggende menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold, også knyttet til vår leverandørkjede. Siso Energi jobber allerede med disse temaene i det daglige gjennom vårt omfattende HMS-arbeid og våre innkjøpsprosedyrer.

Retningslinjene og beskrivelse av vårt arbeid på sosial bærekraft vil bli tilgjengeliggjort på våre nettsider for å imøtekomme lovens prinsipper om transparens/ åpenhet – for at det skal være mulighet for våre interessenter å ettergå vårt arbeid.

Føringen er ikke uttømmende og det forventes at alle ansatte bruker sin egen gode dømmekraft for å sikre etterlevelse av åpenhetsloven og etterlevelse av våre etiske retningslinjer og målsetting om ansvarlig næringsliv.

2. Redegjørelse for loven og rettslige forpliktelser

2.1. Lovens innledning og formål

Åpenhetsloven trer i kraft 1. juli 2022 og finnes her:

- På engelsk: <https://lovdata.no/dokument/NLE/lov/2021-06-18-99>
- På norsk: <https://lovdata.no/dokument/NL/lov/2021-06-18-99>

Formålet med loven er å fremme virksomheters respekt for grunnleggende menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold i forbindelse med produksjon av varer og tjenesteyting. Videre sikrer loven allmennheten tilgang til informasjon om hvordan virksomheter håndterer uheldige konsekvenser for grunnleggende menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold.

Loven bygger på internasjonale rammeverk og konsensus om krav til ansvarlig næringsliv samt norske tradisjoner for åpenhet og tilgang til informasjon.

Forbrukertilsynet er det uavhengige forvaltningsorganet som har til oppgave å føre tilsyn med og håndheve åpenhetsloven, se detaljer [her](#).

2.2. Sentralt krav etter loven: Gjennomføring av aktsomhetsvurderinger

2.2.1. Introduksjon

Åpenhetsloven omfatter større virksomheter, som definert i § 3 bokstav a) og pålegger disse virksomhetene plikt til å gjennomføre aktsomhetsvurderinger av sin leverandørkjede og forretningspartnere i tråd med OECDs retningslinjer for flernasjonale selskaper.

Aktsomhetsvurderingene gjelder grunnleggende menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold, se Figur 1 for omfang. Utgangspunktet for aktsomhetsvurderingene er en risikobasert tilnærming, som innebærer at man identifiserer risiko og starter der risikoen er størst.

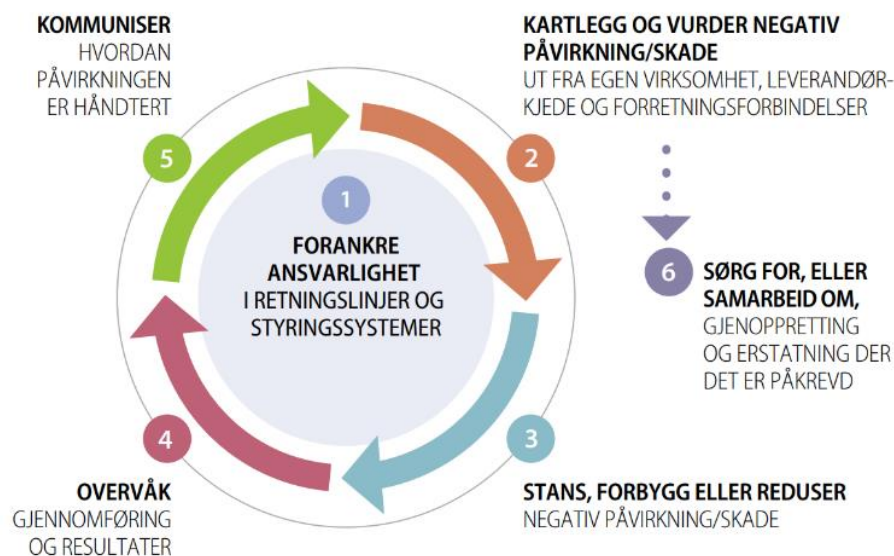
Forholdsmessighetsprinsippet ligger til grunn for virksomhetens forpliktelser. Med andre ord skal undersøkelsene som skal foretas og informasjonen som gis stå i forhold til selskapenes virksomhet, størrelse, risiko mv. Virksomheter som omfattes er i tillegg pliktige å publisere en årlig redegjørelse.

Nyttig informasjon om aktsomhetsvurdering finnes her:

- FNs veiledende prinsipper for næringsliv og menneskerettigheter er tilgjengelig [her](#).
- OECDs retningslinjer for multinasjonale selskaper er tilgjengelig [her](#).

En aktsomhetsvurdering skal inkludere selskapets leverandørkjede (og deres underleverandører) og andre forretningspartnere som leverer varer eller tjenester direkte til Siso Energi.

Aktsomhetsvurderingen har følgende steg vist i figuren under:

Figur 1: De 6 stegene i aktsomhetsvurdering

2.2.2. Eksempler på relevante risikoer

Siso Energi er et norsk energiselskap som produserer ren fornybar energi fra vann. For Siso Energi kan det være risiko for brudd på grunnleggende menneskerettigheter og arbeidstakerrettigheter i leverandørkjeden.

Eksempler på relevante risikoer som kan forekomme og bør stanses, forebygges eller begrenses etter åpenhetsloven er:

Barnearbeid, diskriminering, minoritetsrettigheter, seksuell trakassering og vold, tvangsarbeid, arbeidshelse og -sikkerhet (f.eks. arbeidstakerrelatert skade og dårlig helse), brudd på arbeidstakernes rett til å etablere eller bli med i en fagforening og til å forhandle kollektivt, manglende overholdelse av minstelønn og bruk av farlige kjemikalier.

3. Omfang og målgruppe for retningslinjene

Retningslinjene beskriver hvordan vi i Siso Energi etterstreber å sikre etterlevelse av åpenhetsloven og uttalte målsetting om ansvarlig næringsliv. Retningslinjene beskriver tiltak iverksatt under aktsomhetshjulet (Figur 1).

Retningslinjene er et internt dokument som vi benytter for vårt arbeid med sosial bærekraft og åpenhetsloven spesielt. Når aktsomhetsvurderingen er gjennomført og nødvendige tiltak er fullført vil vi legge ut ny informasjon tilgjengelig på våre nettsider.

4. Aktsomhetsvurdering

4.1. Forankre ansvarlighet

Siso Energi motsetter seg all form for brudd på grunnleggende menneskerettigheter, og søker etter å sikre respekt for menneskerettigheter og arbeidstakerrettigheter.

Alle ansatte plikter å sikre respekt for menneskerettighetene og grunnleggende arbeidstakerrettigheter, innenfor rammen av de mål og forpliktelser Siso Energi har påtatt seg og hvordan vi arbeider med aktsomhetsvurderinger.

Selskapets styre fastsetter den overordnede forankringen og har det overordnede ansvaret for å sikre at selskapet har på plass tilstrekkelige retningslinjer og tiltak. Selskapets daglig leder er ansvarlig for den daglige gjennomføringen av slike tiltak. Etterlevelse av åpenhetsloven er således et styre- og ledelsesansvar i Siso Energi.

For å sikre etterlevelse vil Siso Energi foreta en gjennomgang av relevante interne og eksterne dokumenter og systemer i virksomhetsstyringen.

4.2. Kartlegg og vurder negativ påvirkning / skade

Siso Energis leverandører er gjenstand for risikovurdering, inkludert vurdering av risiko for menneskerettigheter og arbeidsforhold, og blir kategorisert i tre kategorier: lav, middels og høy risiko.

Vår kartlegging av leverandørkjeden består av følgende steg:

Steg 1: Alle våre leverandører vil klassifiseres i kategoriene lav, middels og høy etter innkjøpskategorier.

Steg 2: Gjennomføring av revisjon/inspeksjon der hvor vi anser risikoen som høy (beskrives nærmere i punkt 4.4.).

Aktsomhetsvurderingen og kartleggingen oppdateres ved endringer, slik at nye leverandører inntas i klassifiseringen.

4.3. Iverksett egnede tiltak - Stans, forebygg eller redusere

Tiltakene som iverksettes vil ta utgangspunkt i funnene i kartleggingen som er gjennomført i 4.2.

- Ved anbudsprosesser skal alle leverandører signere en leverandørklæring for å sikre etterlevelse av grunnleggende krav til miljø, etiske og sosiale retningslinjer. Vi skal ha standardkontrakter med standardiserte kontrakts klausuler.
- Vi vil sende ut et spisset spørreskjema som omfatter spørsmål rundt arbeids- og menneskerettigheter, sosiale og etiske retningslinjer, i første omgang til leverandører som er kategorisert med høy risikoprofil. Vi vil i økende grad vurdere å gjennomføre en bakgrunns sjekk av mellomstore og høyrisikoleverandører i tråd med innkjøpsprosedyre med påfølgende oppfølgingstiltak og dialog med leverandører

Aktuelle sjekkpunkter kan være:

- Nøkkelpersoner skal forstå og kunne gjøre seg forstått på norsk eller engelsk
  - Krav om HMS kort ved prosjekter som faller inn under byggherreforskriften
    - Gyldig ansvarsforsikring
    - Riktig tariff
    - Arbeidskontrakt og arbeidsvilkår
  - Lønns- og arbeidsforhold i tråd med tariffavtale (byggherrens påseplikt)
  - Rett til uanmeldt besøk og ved høy risiko også intervju av ansatte (revisjon/inspeksjon)
  - Termineringsadgang ved brudd på leverandørklæring/etiske retningslinjer
- Etiske retningslinjer for leverandører med plikt for leverandør til å overholde selskapets regler på ansvarlig næringsliv
- Dialog med leverandører gjennom leverandørmøter og regelmessige revisjoner/inspeksjoner

Vi vil også gjennomføre andre tiltak enn dem som er beskrevet i denne veilederen for å følge opp faktiske og mulige negative konsekvenser for grunnleggende menneskerettigheter og anstendige arbeidsvilkår som avdekkes i kartleggingen.

4.4. Overvåk

For høyrisikoleverandører som medfører en iboende risiko for brudd på menneskerettighetene, skal selskapet følge nøye med på identifisert risiko og spore utfallet av de iverksatte tiltakene samt vurdere behovet for å iverksette ytterligere tiltak.

Siso Energi skal sørge for at risikorelevant informasjon knyttet til høyrisikoleverandører deles med relevante ansatte i selskapet.

Ved mistanke om brudd på menneskerettighetene skal Siso Energi vurdere å rådføre seg med lokale myndigheter, lokalsamfunn og relevante frivillige organisasjoner.

Brudd registreres i avvikssystemet, prosedyre for avviksbehandling utløses. Alvorlige brudd utløser intern granskning, se for øvrig punkt 4.6.

4.5. Kommuniser

Selskapets årlige rapportering knyttet til åpenhetsloven og aktsomhetsvurderinger vil tilgjengeliggjøres i bærekraftsrapporten/årsrapporten, første gang for regnskapsåret 2022. Det vil også tilgjengeliggjøres informasjon om vårt arbeid løpende på våre nettsider. Rapporten skal inneholde følgende:

- En generell beskrivelse av virksomhetens organisering, driftsområde, retningslinjer og rutiner for å håndtere faktiske og mulige negative konsekvenser for grunnleggende menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold
- Opplysninger om faktiske negative konsekvenser og vesentlig risiko for negative konsekvenser som virksomheten har avdekket gjennom sine aktsomhetsvurderinger
- Opplysninger om tiltak som virksomheten har iverksatt eller planlegger å iverksette for å stanse faktiske negative konsekvenser eller begrense vesentlig risiko for negative konsekvenser, og resultatet eller forventede resultater av disse tiltakene

Redegjørelsen skal gjøres lett tilgjengelig på virksomhetens nettsider, og kan inngå i redegjørelsen om samfunnsansvar etter [regnskapsloven § 3-3 c](#). Virksomhetene skal i årsberetningen opplyse om hvor redegjørelsen er tilgjengelig.

4.6. Sørg for, eller samarbeid om gjenoppretting

Dersom det mottas avviksmelding, skal våre prosedyrer for avvik iverksettes og håndtering gjennomføres i henhold til interne føringer.

En konsekvens av funn i aktsomhetsvurderingen kan være å avslutte leverandøravtalen.

5. Informasjonsplikt

5.2. Informasjonsforespørsler

Siso Energi vil kunne motta forespørsler om informasjon i forbindelse med selskapets etterlevelse av åpenhetsloven. Det er viktig at informasjonen gitt av Siso Energi er tilstrekkelig og at den er forsvarlig kvalitetssikret internt i henhold til prosedyrene beskrevet nedenfor.

Etter åpenhetsloven § 6 kan enhver person etterspørre informasjon om hvordan Siso Energi håndterer faktiske og potensielle negative konsekvenser etter § 4 (aktsomhetsvurdering). Dette inkluderer både generell informasjon og informasjon knyttet til et bestemt produkt markedsført av selskapet.

Ut fra loven §6 kan følgende krav om informasjon avslås:

- kravet ikke gir tilstrekkelig grunnlag for å identifisere hva kravet gjelder
- kravet er åpenbart urimelig
- den etterspurte informasjonen gjelder opplysninger om noens personlige forhold
- den etterspurte informasjonen gjelder opplysninger om tekniske innretninger og fremgangsmåter eller andre drifts- eller forretningsforhold som det vil være av konkurransemessig betydning å hemmeligholde av hensyn til den opplysningen angår

Retten til informasjon om faktiske negative virkninger på grunnleggende menneskerettigheter som Siso Energi er kjent med, gjelder uavhengig av begrensningene i avsnittet ovenfor.

Krav kan også avslås hvis de er i konflikt med forsyningsforskriften, kraftberedskapsforskriften, personopplysningsloven og sikkerhetsloven. Behandlingen av informasjonskrav skal skje etter kravene i § 7 i Åpenhetsloven. Opplysningene skal gis skriftlig og skal være tilstrekkelige og forståelige.

Siso Energi skal gi informasjon innen rimelig tid og senest tre uker etter at forespørselen om informasjon ble mottatt. Hvis den forespurte informasjonen eller typen informasjon gjør det

uforholdsmessig belastende å svare på forespørselen om informasjon innen tre uker, skal informasjonen oppgis innen to måneder etter at forespørselen ble mottatt. Siso Energi skal da, senest tre uker etter at forespørselen om informasjon ble mottatt, informere den som ber om informasjon om forlengelsen av fristen, årsakene til forlengelsen og når informasjonen kan forventes.

Dersom Siso Energi avslår en anmodning om informasjon, skal selskapet informere om det rettslige grunnlaget for nektelsen, retten og fristen på tre uker for å kreve en nærmere begrunnelse for nektelsen og at Forbrukertilsynet er tilsyns- og veiledningsorganet.

5.3. Interne prosedyrer knyttet til informasjonsforespørsler

Siso Energi er ansvarlig for håndtering av eksterne forespørsler om informasjon etter lovens § 6. All håndtering av forespørsler skal dokumenteres skriftlig.

Det første trinnet er å vurdere om forespørselen oppfyller vilkårene etter lovens § 6 eller om den skal avslås. Dersom forespørselen avslås på grunnlag av § 6 annet eller fjerde ledd, skal det utarbeides et utkast til svar som grunngir nektelsen.

Et utkast til svar (enten forespørselen er ettergått eller nektes) skal sendes til CEO og skal godkjennes av CEO før svaret sendes til ekstern part.

I saker som gjelder potensielle brudd på menneskerettighets-/arbeidsvilkår i selskapets leverandørkjede som kan medføre juridisk risiko og/eller omdømmerisiko for Siso Energi, skal daglig leder rådføre seg med styret før det gis svar til en ekstern part.